

SIKKERHETS DATABLAD

Sorbinsyre

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato	07.08.2018
Revisjonsdato	07.08.2018

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliet navn	Sorbinsyre
IUPAC navn	Hexa-2,4-dienoic acid
CAS-nr.	110-44-1
EC-nr.	203-768-7

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Kjemikaliet bruksområde	Næringsmiddelindustri.
Bruk det frarådes mot	Ikke bland produktet med andre kjemikalier uten å ha konferert med produsenten.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Firmanavn	PERMAKEM AS
Besøksadresse	Haralds vei 12
Postadresse	Postboks 225
Postnr.	1471
Poststed	LØRENSKOG
Land	Norway
Telefon	67979600
E-post	office@permakem.no
Hjemmeside	www.permakem.no
Org. nr.	NO963279396MVA
Kontaktperson	Øyvind Bergheim - Mobil 940 03 330

Oyvind@Permakem.no

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon	Telefon: 22 59 13 00
	Beskrivelse: Giftinformasjonen
	Telefon: 110
	Beskrivelse: Brannvesenet
	Telefon: 112
	Beskrivelse: Politiet
	Telefon: 113
	Beskrivelse: Medisinsk nødhjelp

Identifikasjon, kommentarer Døgnåpne tjenester.

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Skin Irrit. 2; H315
	Eye Irrit. 2; H319
	STOT SE 3; H335

Tilleggsinformasjon om klassifisering Se avsnitt 16 for full tekst av klassifisering (1272/2008/EC)

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	Heksa-2,4-diensyre ≤ 100 %
Varselord	Advarsel
Faresetninger	H315 Irriterer huden. H319 Gir alvorlig øyeirritasjon. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Sikkerhetssetninger	P261 Unngå innånding av støv / røyk / gass / tåke / damp / aerosoler. P271 Brukes bare utendørs eller i et godt ventilert område. P280 Benytt vernehansker / verneklær / vernebriller / ansiktsskjerm. P302+P352 VED HUDKONTAKT: Vask med mye såpe og vann. P304+P340 VED INNÅNDING: Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende hviler i en stilling som letter åndedrettet. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P301+P312 VED SVELGING: Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege ved ubehag. P403+P233 Oppbevares på et godt ventilert sted. Hold beholderen tett lukket. P405 Oppbevares innelåst. P501 Innhold / beholder leveres til godkjent mottak.

2.3. Andre farer

PBT / vPvB	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en PBT eller vPvB.
Andre farer	Eksposering kan gi en allergisk reaksjon.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.1. Stoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Heksa-2,4-diensyre	CAS-nr.: 110-44-1 EC-nr.: 203-768-7	Skin Irrit. 2; H315; Eye Irrit. 2; H319; STOT SE 3; H335;	≤ 100 %
Komponentkommentarer	Se avsnitt 16 for full tekst av klassifisering (1272/2008/EC)		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Kontakt alltid lege ved ubehag, irritasjon eller andre vedvarende symptomer.
Innånding	Flytt personen til frisk luft. Ved vedvarende plager oppsøkes lege.
Hudkontakt	Vask med såpe og vann. Fjern alle tilsølte klær. Ved vedvarende plager oppsøkes lege
Øyekontakt	Skyll straks med mye vann i minimum 15 minutter (hold øyenlokk utbrettet, ta av eventuelle kontaktlinser). Kontakt lege hvis besvær vedvarer. Fortsett skyllingen under eventuell transport.
Svelging	Drick rikelige mengder vann. Ved skadesymptomer søkes legehjelp.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Generelle symptomer og virkninger	I alle tilfeller av tvil, eller hvis symptomene vedvarer, kontakt lege. Irriterer huden. Gir alvorlig øyeirritasjon. Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Akutte symptomer og virkninger	Irriterende produkt. Gjentatt eller langvarig kontakt med hud eller slimhinner kan forårsake rødhet, blemmer eller dermatitt. Innånding av sprøytetåke eller partikler i luften kan forårsake irritasjon i luftveiene, noen symptomer kan ikke være umiddelbare. Kan forårsake allergiske reaksjoner.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Medisinsk behandling	Symptomatisk behandling.
Annen informasjon	Under normale omstendigheter og formålsriktig bruk oppstår det ikke risiko eller helseproblemer ved bruk av produktet. Ved tvil eller vedvarende symptomer - Søk legehjelp. Påse at medisinsk personell er informert om det aktuelle materialet, og at de tar nødvendige forholdsregler for å beskytte seg selv.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler	Brann i omgivelsene slukkes med egnet slukkemiddel.
Uegnete slokkingsmidler	Ingen spesielle advarsler.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ikke brannfarlig iht lov om brannfarlige varer.
Farlige forbrenningsprodukter	Under ekstreme forhold kan klær, papir og annet absorberende materiale mettet med Sorbinsyre, tenne spontant. Ved brann kan farlige nedbrytningsprodukter genereres, for eksempel karbonmonoksid og dioksyd og nitrogengasser og oksider.

5.3. Råd til brannmannskaper

Brannslukkingsmetoder	Vanlige tiltak for kjemiske branner.
Spesielt beskyttelsesutstyr for brannmenn	Brannslukningspersonell skal bruke egnet verneutstyr og selvforsynt åndedrettsvern med full ansiktsmaske.
Annen informasjon	Bruk vann til å avkjøle tanker eller beholdere nær varmekilden eller brannen. Forhindre at brannslukningsvann når avløp, kloakk eller vassdrag.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Generelle tiltak	Unngå kontakt med huden og øynene. Unngå støvutvikling. Unngå innånding av støv.
Verneutstyr	Bruk verneutstyr som beskrevet i avsnitt 8. Vernebriller med sideskjold. Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer.
For innsatspersonell	Bruk verneutstyr som beskrevet i avsnitt 8. Se også avsnitt 5 ved brann.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.
--	---

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding	Feies opp med støvbindende middel og kastes som farlig avfall. Det forurensede området skal rengjøres umiddelbart med en egnet dekontaminator. Hell dekontaminatoren på restene i en åpen beholder og la den virke til det ikke produseres ytterligere reaksjoner.
------------	--

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	For videre behandling av avfall se avsnitt 13.
-------------------	--

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Unngå støvutvikling. Unngå kontakt med hud og øyne. Unngå innånding av støv. Følg de vanlige forholdsregler ved håndtering av kjemikalier. Bruk verneutstyr som angitt i avsnitt 8.
------------	---

Beskyttelsestiltak

Beskyttelsestiltak	Ikke bruk tom beholder før den er rengjort.
--------------------	---

Tiltak for å hindre brann	Ta forholdregler mot statisk elektrisitet.
Råd om generell yrkeshygiene	Ikke spis, drikk eller røyk under arbeidet. Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Lagres tørt og kjølig. Lagres i lukket emballasje i godt ventilert rom.
Forhold som skal unngås	Lagres adskilt fra antennelseskilder. Holdes vekk fra direkte sollys og varme.

Betingelser for sikker oppbevaring

Krav til lagerrom og beholdere	Oppbevares i orginalemballasjen.
Ytterligere informasjon om lagringsforhold	Fare for støveksplasjon. Kagtegori St 3.
Lagringstemperatur	Verdi: 5 -35 °C

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder	Næringsmiddelindustri.
------------------------	------------------------

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

Annen informasjon om grenseverdier	Ingen data er tilgjengelig for selve produktet. Ingen grenseverdier er oppgitt i Forskrift om endring i forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier)
------------------------------------	--

8.2. Eksponeringskontroll

Varselsskilt

Forholdsregler for å hindre eksponering

Egnede tekniske tiltak	Bruk prosessavtrekksventilasjon eller andre tekniske hjelpemidler for å holde konsentrasjonen av luftforurensninger under de anbefalte eksponeringsgrenser. Hvis det dannes støv, røyk eller tåke, brukes ventilasjon for å holde eksponering for luftforurensning under grenseverdien. Etabler stasjon for øyeskylling nær arbeidssted. Følg de vanlige forholdsregler ved håndtering av kjemikalier. Bruk verneutstyr som oppgitt under.
------------------------	--

Øye- / ansiktsvern

Egnet øyebeskyttelse	Vernebriller.
Øyevernutstyr	Beskrivelse: Vernebriller med sideskjold. Referanser til relevante standarder: EN 166

Håndvern

Egnede hansker	Bruk godkjente vernehansker. Det angitte hanskematerialet er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider.
Egnede materialer	Polyvinylalkohol. Nitrilgummi.
Gjennomtrengningstid	Verdi: > 8 time(r)
Tykkelsen av hanskemateriale	Verdi: > 0,5 mm
Håndvernsutstyr	Beskrivelse: Bruk hansker som er motstandsdyktige mot kjemikalier i følge standard EN 374: Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer. BEMERK: Ved utvelgelse av hansker må det tas hensyn til arbeidets art, varighet for bruk, alle relevante arbeidsstedsforhold som: Andre kjemikalier som brukes, fysiske krav (beskyttelse mot snitt-/stikksår, fingerferdighet, varmebeskyttelse), potensiell reaksjon på hanskematerialer så vel som instruksjoner/spesifikasjoner fra hanskeleverandøren.

Hudvern

Egnede verneklær	Vanlige arbeidsklær.
Hudbeskyttelse, kommentar	Ikke nødvendig.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern nødvendig ved	Bruk støvmaske ved støvutvikling.
Anbefalt åndedrettsvern	Masketype: Støvmaske Filterapparater, type: P2 Referanser til relevante standarder: EN 143

Eksponeringskontroll

Eksponeringskontroll, kommentarer	Personlig verneutstyr skal velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr.
-----------------------------------	--

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Pulver/krystallinsk
Farge	Hvit.
Lukt	Svak lukt.
pH	Status: I løsning Verdi: 8 -10 Konsentrasjon: 5 %
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Verdi: 132 -137 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: 170 °C
Antennelighet (fast stoff, gass)	Under ekstreme forhold kan klær, papir og annet absorberende materiale mettet med Sorbinsyre, tenne spontant.

Damptrykk	Verdi: 0,001 hPa Temperatur: 20 °C
Tetthet	Verdi: 1,204 g/cm ³ Temperatur: 20 °C
Løslighet	Medium: Vann Kommentarer: Litt oppløselig.

9.2. Andre opplysninger

Fysikalske farer

Gjennomsnittlig molekylvekt	Verdi: 112.0548
-----------------------------	-----------------

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Fysiske og kjemiske egenskaper	Dekomponerer ved 288 °C
Kommentarer	Dette sikkerhetsdatabladet inneholder kun informasjon som dekker sikkerhet og erstatter ikke produktinformasjon eller produktsifikasjon.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Ingen relevant informasjon tilgjengelig.
-------------	--

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Produktet er stabilt under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.
------------	--

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Ved normal bruk er det ingen risiko for farlige reaksjoner.
-------------------------------	---

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Unngå fuktig lagring. Unngå temperaturer nær eller over flammepunktet. Holdes vekk fra varme, gnister og åpen flamme.
-------------------------	---

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Baser og oksiderende materialer. Holdes vekk fra svært alkaliske materialer for å forhindre eksoterme reaksjoner.
----------------------------	---

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ved brann kan farlige nedbrytningsprodukter genereres, for eksempel karbonmonoksid og dioksyd og nitrogengasser og oksider.
-----------------------------	---

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Komponent	Heksa-2,4-diensyre
Akutt giftighet	Type toksisitet: Akutt Testet effekt: LD50 Eksponeeringsvei: Oral Verdi: 7360 mg/kg Forsøksdyreart: Rotte

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Gjentatt eller langvarig kontakt med produktet kan forårsake uttørring av huden, noe som gir opphav til ikke-allergisk kontaktdermatitt og absorpsjon av produktet gjennom huden. Sprut i øynene kan forårsake irritasjon og reversibel skade.
Innånding	Kan forårsake irritasjon i luftveiene.
Hudkontakt	Gir irtasjon ved hudkontakt.
Øyekontakt	Forårsaker alvorlig øyeirritasjon.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksisitet	Produktet skal ikke merkes som miljøfarlig i henhold til gjeldende regelverk. Dette utelukker ikke at tilfeldige større utslipp eller ofte gjentatte mindre utslipp kan ha en skadelig eller forstyrrende innvirkning på miljøet.
---------------	---

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens- og nedbrytbarhetsbeskrivelse	Ingen informasjon tilgjengelig.
--	---------------------------------

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringspotensial	Ingen informasjon tilgjengelig.
---------------------------	---------------------------------

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Litt løselig i vann.
-----------	----------------------

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

PBT vurderingsresultat	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en PBT.
vPvB vurderingsresultat	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en vPvB.

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon	Ingen ytterligere relevant informasjon finnes for øyeblikket.
---	---

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Destruer i samsvar med regelverk fra lokale myndigheter.
Avfallskode EAL	Klassifisert som farlig avfall: Ja
Nasjonal avfallsgruppe	Avtal avfallsdisponering med kommuneing./miljøsjeff/Miljødirektoratet. Konf.forskriftene vedrørende avfallsgruppe. Se avfallsforskriften av 02.02.09.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods Nei

14.1. FN-nummer

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.4. Emballasjegruppe

Kommentarer Ikke aktuelt.

14.5. Miljøfarer

Kommentarer Se avsnitt 12.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler Se avsnitt 10/11.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Andre relevante opplysninger

Andre relevante opplysninger Det foreligger ingen krav eller begrensninger for transport av produktet; hverken på vei (ADR), tog(RID), sjø (IMDG) eller i luften (ICAO).

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Referanser (Lover/
Forskrifter) Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer. Sist endret ved forskrift 22. desember 2014 nr.1885. Prioritetsliste/Unntaksliste/Godkjenningliste. Produsent/importør. Forskrift om farlig avfall (2009). Kommisjonsforordning (EU) nr 944/2013 av 2 Oktober 2013 (ATP5). ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database. ADR/RID 2017 – Forskrift om endring i forskrift om landtransport av farlig gods. Europa-parlamentets og rådets forordning (EF) Nr. 1272/2008. Kommisjonsforordning

(EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH).

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
Kjemikaliesikkerhetsvurdering	Informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet skal ikke betraktes som brukerens egen risikovurdering. Det er alltid brukerens ansvar at alle nødvendige forholdsregler er fulgt for å oppfylle kravene i henhold til lokale regler og bestemmelser.
Ytterligere regulatorisk informasjon	Opplysningene støtter seg til dagens kjennskaper og erfaringer. Sikkerhetsdatabladet beskriver produkter med henblikk på sikkerhetskrav.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	H315 Irriterer huden. H319 Gir alvorlig øyeirritasjon. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Skin Irrit. 2; H315 Eye Irrit. 2; H319 STOT SE 3; H335
Ytterligere informasjon	Sikkerhetsdatabladet er laget etter vår nåværende kunnskap, norsk regelverk og produsentens opplysninger. Da brukerens arbeidsforhold ligger utenfor vår kontroll, vil det være brukerens ansvar at de nødvendige forholdsregler blir tatt. Det er den enkelte mottakers plikt å sørge for at informasjon gitt i dette sikkerhetsdatablad blir lest og forstått av alle som bruker, behandler, avhender eller på noen måte kommer i kontakt med produktet. Dette produktet skal bare brukes til det formål det er beregnet for og i henhold til spesifiserte instruksjoner. Opplysningene gjelder kun for det materialet som er angitt her, og gjelder ikke i forbindelse med bruk av noe annet materiale eller i noen form for bearbeidelse.
Versjon	2